

Johannes Paulus II: getuige van de Liefde

“Het leven en het woord van de paus vertonen een diepe samenhang die ik als volgt zou samenvatten: Johannes Paulus II is een geloofwaardig getuige van de Liefde.” Artikel van mgr. Javier Echevarría bij gelegenheid van het vijfde pausbezoek aan Spanje.

10-5-2003

Johannes, de jonge leerling van Jezus, vertelt aan het eind van zijn evangelie over het compromitterend gesprek tussen de verrezen Christus en Petrus. Dit vindt plaats aan de oever van het meer van Tiberias, na de wonderbaarlijke visvangst. De Heer maakt op een houtvuur wat vis en brood klaar voor de zeven leerlingen die de hele nacht in hun boot hebben gevist. Dan neemt Hij Petrus terzijde en vraagt hem driemaal of hij Hem meer dan de anderen liefheeft. Simon antwoordt de eerste twee keer simpelweg dat hij Hem bemint. De derde keer raakt hij wat bedroefd en geeft als antwoord: “Heer, Gij weet alles; Gij weet dat ik U liefheb.” Op deze belijdenis van liefde antwoordt Jezus door Petrus de zorg voor de zijnen toe te vertrouwen.

Vanaf dat moment en tot het einde van de geschiedenis gaat de opdracht van de opvolgers van Petrus hand in

hand met de grote paradox van het menselijke bestaan: wij hebben enerzijds de hoogste idealen en tegelijkertijd ervaren wij onze persoonlijke geringheid en zwakte. De Zoon van God heeft Petrus driemaal een getuigenis van liefde gevraagd. Alleen met deze liefde tot de Meester kunnen de opvolgers van deze visser uit Galilea hun broeders dienen en bevestigen.

Bij de vijfde reis van Johannes Paulus II aan Spanje moest ik denken aan deze passage uit het evangelie van Johannes. In onze tijd, waar een grote technische vooruitgang contrasteert met een diepe twijfel tegenover het mysterie van de mens, vestigt Johannes Paulus II voortdurend de aandacht op de meest radicale dimensie van ons bestaan: de roeping tot de Liefde. Ik schrijf dit woord met hoofdletter; niet alleen omdat daaronder de Liefde van God wordt verstaan, maar

ook om de grootheid van al haar uitingen te benadrukken.

Geloofwaardig getuige

Soms vindt men het moeilijk de coherentie te begrijpen tussen de verschillende uitspraken van Johannes Paulus II. Daarbij worden wel de volgende twee uiteenlopende aspecten genoemd: zijn duidelijke onderricht over geboorte, abortus, euthanasie en het respect voor het leven; en aan de andere kant zijn krachtige oproepen tot gerechtigheid en maatschappelijke solidariteit. Toch vertonen het leven en het woord van de paus een diepe samenhang die ik als volgt zou samenvatten: Johannes Paulus II is een geloofwaardig getuige van de Liefde.

God heeft ons een opvolger van Petrus gegeven die, naast zijn priesterlijke ervaring en zijn roeping als literator en filosoof, de grootheid

van de goddelijke oproep tot de Liefde heeft leren begrijpen. In een klimaat van wantrouwen en angst nodigt hij ons uit om over de drempel van de hoop te gaan en om met de goddelijke hulp een edelmoedige, zuivere en belangeloze liefde te koesteren. Hij heeft de grootheid aangegeven van het huwelijk als een gave van God ten behoeve van de Liefde en van het doorgeven van het leven; hij heeft benadrukt dat het menselijk lichaam tot huwelijkstrouw bestemd is, zonder de angstvalligheid van een vals spiritualisme; en vanuit zijn ervaring van het geestelijk vaderschap heeft hij zowel de schoonheid van het huwelijk als de wonderlijke vruchtbaarheid van het celibaat als een in vrijheid op zich genomen gave van God laten zien.

Op de Wereldjongerendagen van het Jubeljaar 2000 waren wij getuigen van het positieve antwoord van

talloze jongeren op de oproep van een al oude paus. Hij sprak hen over het menselijke bestaan als een zijn-voor-het-Leven, in plaats van het nihilisme van een zijn-voor-de-dood. Hij sprak hen met overtuiging over de edelmoedige liefde die leidt tot het offer van het eigen ik.

Ik denk dat deze rode draad verklaart waarom de paus zich zo bekommert om de gezinnen en waarom hij ze beschouwt als de basis voor een echte menselijke vooruitgang. In dezelfde lijn spreekt Johannes Paulus II over een ander aspect van ons bestaan: het werk. Ook hier geeft hij aan dat de groei van de persoonlijkheid door middel van het beroepswerk ten dienste van de ander het belangrijkste is. Het blijven steken in louter economische aspecten leidt tot een reductie van het individu tot een onderdeel van het productieproces. Er is vaak durf voor nodig om structuren te

veranderen die misschien praktisch of pragmatisch lijken, maar die de ontplooiing van de mens in de weg staan. De Catalaanse dichter Joan Maragall geeft het kernachtig weer: “Span je in je bezigheden in / alsof van ieder detail waaraan je denkt, / van ieder woord dat je zegt, / van iedere steen die je legt, / van iedere hamerslag die je geeft, / de redding van heel de mensheid afhangt / want die hangt er echt vanaf, geloof dat.”

Dezelfde oproep tot Liefde weerklinkt wanneer Johannes Paulus II ieder afzonderlijk groet, wanneer hij glimlachend een kind in zijn armen neemt om het te zegenen, wanneer hij met zijn wandelstok speelt of zingt op een ontmoeting met jonge mensen. Hij zoekt het gesprek met ieder afzonderlijk, ook al zijn er vele duizenden. Daarom spreekt hij ook op ernstige toon wanneer hij de rechten van de mens verdedigt of een stem aan de zwaksten geeft,

zoals met verschillende Afrikaanse landen die zich verlaten voelen. Hij benadrukt dat ieder mens uniek en onherhaalbaar is en niet iets algemeen of collectiefs. Dit helpt ons beseffen dat mensen niet op een hoop gegooid kunnen worden: ieder heeft een onmetelijke waardigheid en waarde.

Liefde verdedigen

Zijn nadruk op de morele plicht om alle mogelijke middelen te gebruiken om conflicten vreedzaam op te lossen toont tegelijk zijn liefde, die geen enkele vorm van discriminatie toelaat. Daarom stelt hij voortdurend belangrijke zaken aan de orde: lichamelijk en geestelijk lijden van de burgerbevolking, wrok die de harten verbittert, hindernissen voor de solidariteit. Als het niet lukt oorlog te vermijden, die altijd een “nederlaag van de mensheid” is (toespraak tot het diplomatieke

corps, 13 januari 2003), dan wil dat niet zeggen dat de woorden van de paus nutteloos zijn geweest. Het betekent veeleer dat wij misschien onvoldoende de vrede in al haar uitingen hebben gezocht: de vrede in de gewetens, in de gezinnen, op het werk, in het openbare leven.

Ten slotte zou ik willen aangeven dat Johannes Paulus II de Liefde verdedigt tegen de machtigste vijand: tegen het ik van ieder afzonderlijk, wanneer men zich laat meeslepen door zwakte en egoïsme. De Heilige Vader enthousiasmeert, beweegt tot belangrijke beslissingen, helpt jongeren hun christelijke roeping te ontdekken, want zijn getuigenis wordt geruggensteund door zijn leven en zijn dagelijkse lichamelijke afmatting.

Hij is sinds 25 jaar een levend en geloofwaardig getuige van de Liefde tot iedere mens. Juist zijn huidige

lichamelijke zwakte laat deze goddelijke Liefde in zijn leven zien. Zijn onvoorwaardelijke overgave raakt veel mensen, vooral de laatste tijd. Hij heeft deze overgave gedurende zijn hele pontificaat beleefd. Hij spaart zichzelf niet, gaat geen offer uit de weg. Met menselijke criteria zijn deze goddelijke zaken niet te verklaren.

De eerste christelijke gemeente van Jeruzalem legde de zieken neer naast de weg waarlangs Petrus zou komen, opdat zijn schaduw hen zou raken en genezen. Ik bid God dat de schaduw van Johannes Paulus II ons geneest van onze kwalen en dat wij leer trekken uit zijn geloofwaardig getuigenis van de Liefde tot God.

JAVIER ECHEVARRÍA, prelaat van het Opus Dei

LA VANGUARDIA (Barcelona)

.....

pdf | Document automatisch
aangemaakt door <https://opusdei.org/nl-nl/article/johannes-paulus-ii-getuige-van-de-liefde/> (24-3-2026)